

Datum	27-08-2026	
Onderwerp	Vragen t.b.v. de RTG-vergadering van 7 september 2026	
	Fractie VVD Heeze-Leende	

Agendapunt 6: Erfgoedkaart (Rv. 26.41):

Vragen:

1. **Wat stelt de raad met dit besluit precies vast:** alleen een inventarisatie en waardering van het erfgoed, of ook beleidsmatige uitgangspunten die bij toekomstige besluiten en ruimtelijke afwegingen worden toegepast?

Met dit besluit stelt de raad de geactualiseerde erfgoedkaart 2026 vast. De erfgoedkaart bestaat uit verschillende inventarisaties en kaarten, waaronder archeologische waarden, cultuurhistorische waarden, landschappelijke waarden, cultuurlandschappen en groen erfgoed. Daarnaast bevat de kaart een globale waardering van deze erfgoedwaarden.

De raad stelt met dit besluit nadrukkelijk **geen nieuw erfgoedbeleid** vast. De erfgoedkaart is een inventarisatie- en kennisdocument. Het beschrijft welk erfgoed aanwezig is en waar dit zich bevindt. De erfgoedkaart is digitaal via Geografische Informatie Systemen (GIS) opgesteld en is geschikt om bijvoorbeeld t.z.t. te uploaden als thematische kaartlaag in het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet). De beleidsmatige afweging hoe de gemeente met deze erfgoedwaarden wil omgaan, wordt uitgewerkt in het erfgoedbeleid, een eventueel erfgoedprogramma en uiteindelijk in het omgevingsplan.

Wel vormt de kaart een belangrijke basis voor het opstellen van beleidsregels en ruimtelijke afwegingen, omdat de Omgevingswet voorschrijft dat cultureel erfgoed moet worden betrokken bij besluiten over de fysieke leefomgeving.

2. **Hoe wordt de erfgoedkaart na vaststelling concreet gebruikt?** Wordt deze bijvoorbeeld betrokken bij vergunningaanvragen, de intake tafel, ruimtelijke ontwikkelingen en wijzigingen van het omgevingsplan?

Ja, deels.

De erfgoedkaart gaat gebruikt worden bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven die niet passen binnen de regels van het huidige Omgevingsplan. Bij reguliere vergunningaanvragen (omgevingsplan activiteit, OPA's) die passen binnen de regels van het Omgevingsplan wordt deze kaart (nog) niet gebruikt. Dat gebeurt pas zodra deze kaart verwerkt is in een thematisch of gebiedsgericht omgevingsprogramma en verwerkt in het Omgevingsplan.

Voor nu wordt de kaart wel als beleidsdocument gebruikt om te gebruiken bij BOPA's (Buitenplanse Omgevings Activiteiten), bij ruimtelijke planvorming en wijzigingen van het omgevingsplan. Dit soort activiteiten worden o.a. via de intake tafel behandeld.

De kaart helpt o.a. om inzicht te krijgen welke erfgoedwaarden aanwezig zijn bij:

- woningbouwontwikkelingen;
- infrastructurele projecten;

- energieprojecten;
- wijzigingen van het omgevingsplan;
- gebiedsontwikkelingen.

Op grond van de Omgevingswet dient cultureel erfgoed integraal te worden meegewogen binnen de fysieke leefomgeving. De erfgoedkaart is daarvoor het gemeentelijke basisinstrument.

Daarnaast vormt de kaart de basis voor het bepalen van eventuele beschermingsregimes voor gebieden of objecten die daar in de toekomst voor in aanmerking komen.

3. Welke juridische betekenis heeft de erfgoedkaart in de praktijk?

In het voorstel staat dat vaststelling geen juridische consequenties heeft, terwijl de kaart wel wordt gebruikt bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven en de gemeente hierdoor "meer armslag" krijgt. Hoe verhoudt dit zich tot elkaar?

Het vaststellen van de erfgoedkaart leidt niet rechtstreeks tot juridische verplichtingen voor eigenaren. Een object wordt door opname op de erfgoedkaart bijvoorbeeld niet automatisch een beeldbepalend pand en er ontstaan daardoor niet direct nieuwe vergunningplichten.

De juridische betekenis ligt vooral in de onderbouwing van gemeentelijke afwegingen. De gemeente beschikt met een actuele en vastgestelde erfgoedkaart over een actuele inventarisatie van erfgoedwaarden. Hierdoor kan erfgoed beter worden meegewogen bij ruimtelijke besluiten en kan gemotiveerd worden opgetreden wanneer ontwikkelingen leiden tot aantasting van belangrijke erfgoedwaarden.

De in het voorstel genoemde "meer armslag" heeft betrekking op de toepassing van de regels uit de Verordening fysieke leefomgeving Heeze-Leende 2026, met name de bepalingen over cultuurhistorische waarden en cultuurhistorisch waardevolle landschappen. De erfgoedkaart vormt daarbij een belangrijke onderlegger voor de uitvoering van deze regels.

Er is dus sprake van een indirect juridisch effect via bestaande regelgeving, maar niet van een directe nieuwe beschermde status als gevolg van dit besluit.

4. Wat wordt verstaan onder de "kleine wijzigingen" die het college na vaststelling zelfstandig in de kaart mag aanbrengen? Wanneer is een wijziging zodanig dat deze opnieuw aan de raad moet worden voorgelegd?

Onder kleine wijzigingen wordt bijvoorbeeld verstaan:

- een pand krijgt een monumentenstatus;
- een archeologisch onderzoek levert nieuwe gegevens op;
- er wordt een bijzondere vindplaats aangetroffen;
- een cultuurhistorisch waardevol object verdwijnt, bijvoorbeeld als gevolg van sloop of grote wijziging;
- een waardevolle boom wordt gekapt.

Het gaat hierbij om wijzigingen die voortvloeien uit nieuwe feiten, onderzoeksresultaten of reeds genomen besluiten en die geen fundamentele herziening van de erfgoedkaart betekenen.

Wanneer sprake is van een substantiële actualisatie van de erfgoedkaart, bijvoorbeeld bij een nieuwe gemeentebrede inventarisatie, een wetswijziging of een integrale herziening

van categorieën erfgoed, ligt besluitvorming door de raad voor de hand. Dat sluit aan bij het uitgangspunt uit de VFL dat actualisaties van de erfgoedkaart door de raad worden vastgesteld.

5. **Hoe wordt geborgd dat de erfgoedkaart actueel blijft?** Hoe vaak wordt deze inhoudelijk geactualiseerd en hoe wordt de raad geïnformeerd over relevante wijzigingen?

De erfgoedkaart is opgezet als een dynamisch instrument dat kan worden aangepast wanneer nieuwe kennis beschikbaar komt. Het college kan kleinere wijzigingen verwerken wanneer nieuwe onderzoeksgegevens, besluiten of feitelijke veranderingen daartoe aanleiding geven.

De praktijk leert dat erfgoed voortdurend in ontwikkeling is door archeologische onderzoeken, aanwijzingen van monumenten en nieuwe cultuurhistorische inzichten. Daarom is bewust gekozen voor een systeem waarbij de kaart actueel kan worden gehouden zonder dat voor iedere wijziging een apart raadsbesluit nodig is.

Bij een grote / integrale wijziging, wetswijzigingen of andere grote aanleidingen wordt de raad opnieuw om vaststelling gevraagd. De raad kan de actuele wijzigingen altijd inzien via de interactieve erfgoedkaart van Heeze-Leende.

[Heeze-Leende | Interactieve erfgoedkaart van diverse gemeenten in Zuidoost-Brabant](#)

6. **Wat wordt precies bekostigd uit de structurele € 3.000 per jaar voor onderhoud door de Omgevingsdienst?** Is hierin ook de inhoudelijke actualisatie opgenomen en is dit bedrag naar verwachting voldoende om de kaart structureel actueel en bruikbaar te houden?

Er is ongeveer € 3.000 per jaar nodig is voor het digitaal onderhouden van de erfgoedkaart en dat deze werkzaamheden worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Hieronder vallen naar verwachting werkzaamheden zoals:

- beheer van de GIS-bestanden;
- verwerking van kleine mutaties;
- technische actualisaties;
- beschikbaar houden van de digitale kaart;
- verwerken van nieuwe onderzoeksgegevens die binnen reguliere werkzaamheden beschikbaar komen.

Gelet op de omvang van de huidige actualisatie mag worden aangenomen dat het structurele budget voldoende is voor regulier beheer en kleine mutaties, maar niet voor een volledige herinventarisatie bij bijvoorbeeld een wetswijziging of ander grote aanleiding. Een dergelijke grote actualisatie zal dan ook afzonderlijk moeten worden afgewogen en begroot.